Lieta Nr.C29339621
Lietas arhīva Nr.C-0070-22/88
ECLI:LV:RPT:2022:0915.C29339621.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2022.gada 15.septembrī

Rīgas pilsētas tiesa,
tiesnese Agnese Sviķe,
rakstveida procesā izskatīja civillietu AAS "BALTA" pilnvarotās pārstāves SIA "Julianus Inkasso Latvija" prasībā pret SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" vienkāršotajā procedūrā par naudas piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] Prasītāja AAS "BALTA" pilnvarotais pārstāvis SIA "Julianus Inkasso Latvija" 2021.gada 24.maijā Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā iesniedza prasību pret atbildētāju SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" vienkāršotajā procedūrā par naudas piedziņu.

Prasības pieteikumā lūgts piedzīt no atbildētāja zaudējumus, kas prasītājam radušies sakarā ar izmaksāto apdrošināšanas atlīdzību par dzīvokļa /adrese/ appludināšanu 2020.gada 7.jūnijā, ko izraisīja bojājumi karstā ūdens stāvvada posma sūce starpstāvu pārsegumā.

Prasības pieteikumā lūgts piedzīt galvenos zaudējumus - izmaksāto apdrošināšanas atlīdzību 723,97 *euro*, fiksēto maksu saskaņā ar sadarbības līgumu 103,30 *euro*, likumiskos procentus 34,16 *euro* par laiku no 2020.gada 2.augusta līdz 2021.gada 21.maijam, kopā parādu 861,43 *euro*, kā arī visus tiesas izdevumus, tajā skaitā valsts nodevu 129,21 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,47 *euro*, nosakot tiesības prasītājam par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus 6% gadā no galvenā parāda.

Prasība pamatota ar Apdrošināšanas līguma likuma 45.pantu, Dzīvokļa īpašuma likuma 4.pantu, Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 4.-6.pantu, Civillikuma 1635., 1652., 1753., 1756., 1775. un 1779.pantu, Ministru kabineta 2017.gada 11.jūlija noteikumiem Nr. 408 "Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas aprēķināšanas noteikumi", Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumiem Nr.907 "Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām" un Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumiem Nr.905 "Kārtība, kādā tiek plānotas un organizētas ar dzīvojamās mājas renovāciju un rekonstrukciju saistītās darbības" 2.punktu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka atbildētājs kā dzīvojamās mājas pārvaldnieks ir atbildīgs par mājas kopīpašumā esošo daļu un kopējo inženiertehnisko komunikāciju pienācīgu uzturēšanu un pārbaudi, kā arī par tehnisko apkopi un remontu. Ūdens noplūde notika sakarā ar ūdens stāvvada bojājumu, kas ir daļa no mājas kopējām inženierkomunikācijām. Atbildētājs kā dzīvojamās mājas pārvaldnieks ir pilnībā atbildīgs par komunikāciju uzturēšanu, kā arī par bojājuma rezultātā nodarītajiem zaudējumiem.

Prasītājs ir izmaksājis apdrošināšanas atlīdzību, līdz ar to saskaņā ar Apdrošināšanas līguma likuma 54.panta pirmo daļu pārņem prasības tiesības izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības apmērā pret personu, kas ir atbildīga par zaudējumiem.

Atbildētājs labprātīgi nesedza prasītājam zaudējumus, līdz ar to prasītājs pilnvaroja pārstāvi zaudējumus atgūt tiesas ceļā. Prasītājam radās papildus zaudējumi fiksētās maksas apmērā, ko prasītājs lūdz piedzīt no atbildētāja.

[2] Atbildētājs par celto prasību 2021.gada 5.jūlijā sniedzis rakstveida paskaidrojumus, norādot, ka prasību neatzīst, jo tā nav pamatota.

Paskaidrojumos norādīts, ka prasītāja iesniegtā tāme nav noformēta saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.916 "Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas kārtība", kuri izdoti saskaņā ar Dokumentu juridiskā spēka likuma 8.panta pirmo daļu, jo uz tāmes nav visi nepieciešamie rekvizīti, līdz ar to dokumentam nav juridiska spēka. Zaudējumu atlīdzības summa ir nesamērīgi liela un atlīdzība izmaksāta, nepārliecinoties vai remonts dzīvoklī ir paveikts.

Atbildētājs uzskata, ka zaudējumu summa ir nesamērīgi liela, salīdzinot ar aktā par saliešanas gadījumā konstatētajiem bojājumiem. Nav veikts dzīvokļa stāvokļa salīdzinājums pirms un pēc remonta, tādēļ nav saprotams, kāds iepriekšējais stāvoklis ir jāatjauno.

Atbildētājs norādījis, ka ir izpildījis savas likumiskās saistības un nav pieļāvis prettiesīgu darbību vai bezdarbību. Atbildētājs 2020.gada 12.jūnijā sastādīja aktu par dzīvojamās mājas vizuālo apsekošanu, no kura izriet, ka karstā ūdens stāvvadiem nav bojājumu, kuru novēršanai nepieciešams ārpuskārtas remonts, tiem beidzies ekspluatācijas termiņš.

Atbildētājs ir regulāri apsekojis dzīvojamo ēku, pildot Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumos Nr.907 "Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām" 3.[1], 6., 13. un 13.[1]punktus, kas nosaka, ka kopīpašuma daļā ietilpstošo iekārtu un inženierkomunikāciju daļas, kas atrodas atsevišķos īpašumos, vizuāli pārbauda pārvaldīšanas līgumā noteiktajā kārtībā. Savukārt divas reizes gadā veicama inženiertīklu vizuālā apskate dzīvojamās mājas koplietošanas telpu grupās un citās kopīpašumā esošajās telpu grupās.

Atbildētājs jau 2012.gada oktobrī sagatavoja dzīvojamai mājai nepieciešamo remontdarbu apkopojumu (plānu) 2013.gadam un informēja dzīvojamās mājas iedzīvotājus par komunikāciju ekspluatācijas termiņa beigām (cinkotajiem cauruļvadiem – 20 un 30 gadi) un nepieciešamību tos nomainīt. Māja nodota ekspluatācijā 1973.gadā. Kopība likumā noteiktajā kārtībā nepieņēma lēmumu par remonta darbu apkopojuma apstiprināšanu. Pirms avārijas netika konstatēti tādi bojājumi, kas dotu tiesības veikt ārpuskārtas remontu bojātajai vietai.

Atbildētājs uzskata, ka par radītajiem zaudējumiem atbildību nenes, jo saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 3.panta otrās daļas 2.punktu dzīvokļa īpašnieks atbild par dzīvokļa īpašumā ietilpstošo komunikāciju tehnisko stāvokli. Ūdens apgādes sistēma kā māju apkalpojošā inženierkomunikāciju sistēma ir kopīpašumā esošā dzīvojamās mājas daļa, tāpēc par to atbildīgi ir mājas kopīpašnieki. Savukārt par atsevišķajā dzīvokļa īpašumā ietilpstošo kopīpašumā esošo inženierkomunikāciju daļu tehnisko stāvokli atbild dzīvokļa īpašnieks.

Atbildētājs uzskata, ka nav pierādīta atbildētāja prettiesiska rīcība vai bezdarbība, zaudējumu esamība, cēloņsakarība starp prettiesisku rīcību. Līdz

ar to atbildētāja ieskatā prasība ir noraidāma.

[3] Civilprocesa likuma 250.^{26} pants noteic, ka tiesa, ievērojot Civilprocesa likumā paredzētos izņēmumus, iztiesā lietu tiesas sēdē, ja ir saņemts puses pamatots lūgums un tiesa atzīst par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē. Tiesa var lietu iztiesāt tiesas sēdē arī pēc savas iniciatīvas. Ja tiesa atsaka lūgumu iztiesāt lietu tiesas sēdē, to norāda spriedumā.

Atbildētāja pārstāvis paskaidrojumu veidlapā atzīmējis, ka vēlas, lai notiktu uzklausīšana tiesas sēdē, jo uzskata, ka tiesa nevarēs objektīvi un vispusīgi izskatīt lietu, ja nenotiks lietas dalībnieku sacīkstes mutvārdu procesā.

[4] Ņemot vērā, ka atbildētājs ir iesniedzis tiesā paskaidrojumus, kuros izklāstīti argumenti un iebildumi pret celto prasību, par lietas apstākļiem un tiesību normu piemērošanu, savukārt prasītājs iesniedzis atsauksmi par atbildētāja paskaidrojumiem, tiesa atzina par pietiekamiem lietas izskatīšanai lietā iesniegtos rakstveida paskaidrojumus un lietas materiālos esošos pierādījumus. Līdz ar to tiesa neuzskatīja par nepieciešamu un lietderīgu lietu iztiesāt tiesas sēdē, konstatējot, ka rakstveida process neierobežo pušu sacīksti, kā arī nemazina tiesas spēju pilnīgi, vispusīgi un objektīvi izšķirt pušu strīdu pēc būtības.

[5] 2022.gada 15.septembrī tiesa sastādīja saīsināto spriedumu, kurā prasību apmierināja daļēji. 2022.gada 23.septembrī tiesā saņemts atbildētāja lūgums par pilna sprieduma sastādīšanu.

Motīvu daļa

[6] Pārbaudījusi un izvērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, apsvērusi prasības pieteikumā un atbildētāja rakstveida paskaidrojumos norādītos argumentus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

[6.1] No lietas materiālos esošās apdrošināšanas polises Nr.689127479 izdrukas redzams, ka starp prasītāju kā apdrošinātāju un /pers. C/ kā apdrošinājuma ņēmēju tika noslēgts apdrošināšanas līgums un izsniegta apdrošināšanas polise par dzīvokļa /adrese/ apdrošināšanu laika periodā no 2019.gada 24.decembra līdz 2020.gada 23.decembrim, apdrošinājuma ņēmējam uzņemoties pašrisku 70 *euro*.

No lietas materiālos esošā SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" 2020.gada 26.jūnija akta ir konstatējams, ka apdrošināšanas polises darbības laikā 2020.gada 7.jūnijā no dzīvojamās mājas karstā ūdens stāvvada sūces starpstāvu pārslēgumā notika saliešana dzīvoklī /adrese/, nodarot bojājumus virtuvē un koridorā telpu griestiem un sienām.

2020.gada 1.jūlijā sastādīta tāme dzīvokļa applūdināšanas rezultātā nodarīto zaudējumu novēršanai, iekļaujot tāmē nepieciešamos darbus un materiālu izmaksas dzīvokļa telpu - virtuves un koridora iepriekšējā stāvokļa atjaunošanai. Atbilstoši sastādītajai tāmei dzīvokļa applūdināšanas rezultātā tika nodarīti zaudējumi 793,97 *euro* apmērā.

No lietas materiālos esošā lēmuma atlīdzību lietā Nr.953195 un maksājuma uzdevuma Nr.10933500 redzams, ka pamatojoties uz apdrošinātāja pieņemto lēmumu, dzīvokļa /adrese/ īpašniecei 2020.gada 3.jūlijā izmaksāta apdrošināšanas atlīdzība 723,97 EUR. Apdrošināšanas atlīdzība izmaksāta no zaudējumu summas 793,97 EUR, atskaitot pašrisku 70 *euro* atbilstoši polises noteikumiem.

[6.2] Lietā nepastāv strīds par to, ka dzīvojamā māja /adrese/ atrodas atbildētāja pārvaldīšanā uz likuma pamata, jo dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieku kopība ar atbildētāju nav noslēgusi pārvaldīšanas līgumu.

Prasītājs kā apdrošinātājs, pamatojoties uz Apdrošināšanas līguma likuma 45.pantā noteikto prasītājas subrogācijas tiesību, cēlis tiesā prasību pret atbildētāju, kā īpašuma apsaimniekotāju par zaudējumu piedziņu izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības apmērā, kas radušies apdrošinātā dzīvokļa telpu saliešanas rezultātā.

Tādējādi lietā pastāv strīds par to, vai prasītājam ir radušies zaudējumi atbildētāja kā dzīvojamās mājas pārvaldnieka prettiesiski vainojamas rīcības (konkrētajā gadījumā bezdarbības) dēļ un vai atbildētājam ir pienākums atlīdzināt prasītājam zaudējumus izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības apmērā.

[7] Saskaņā ar Civillikuma 1635.pantu katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums, dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot. Darbība šī panta izpratnē jāsaprot plašākā nozīmē, aptverot ne vien darbību, bet arī atturēšanos no tās, tas ir, bezdarbību.

Saskaņā ar Civillikuma 1775.pantu katrs zaudējums, kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina. Savukārt Civillikuma 1779.pants paredz, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Judikatūrā (sk. *Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 14.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC- 255/2009, 2013.gada 24.maija spriedumu lietā Nr.SKC-132/2013, Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 20.septembra spriedumu lietā Nr.SKC-242/2016, 2017.gada 28.novembra spriedumu lietā Nr.SKC-376/2017 un 2017.gada 7.decembra spriedumu lietā Nr.SKC-384/2017*) ir atzīts, ka zaudējumu atlīdzības prasībai ir nepieciešams konstatēt visus civiltiesiskās atbildības priekšnoteikumus: 1) zaudējumu esamību; 2) prettiesiski vainojamu rīcību; 3) cēlonisko sakaru starp zaudējumiem un rīcību.

Tāpat judikatūrā (*sk. Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 22.marta sprieduma lietā Nr.SKC-106/2013 (C33301409) 7.1.punktu, Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017.gada 12.oktobra sprieduma lietā Nr.SKC-152/2017 9.punktu un 2017.gada 28.novembra sprieduma lietā Nr.SKC-376/2017 8.punktu*) ir nostiprināta atziņa, ka, lai noskaidrotu lietas apstākļus, kuri ietilpst pierādīšanas priekšmetā, tiesai jāņem vērā, ka prasītājam jāpierāda:

1) tiesību aizskārums, ar ko viņam nodarīti zaudējumi (sk. Civillikuma 1635.pantu);

2) ar šo tiesību aizskārumu nodarīto zaudējumu apmērs (sk. Civillikuma 1779.pantu).

Savukārt atbildētājam jāpierāda:

1) ka viņš nav vainojams zaudējumu nodarīšanā (sk. Civillikuma 1636. un 1638.pantu);

2) vai ka prasītājs pats vainīgs pie zaudējumu nodarīšanas, jo nav ievērojis pienācīgu rūpību (sk. Civillikuma 1646. un 1776.pantu);

3) vai ka prasītājs pats rīkojies ļaunā nolūkā (sk. Civillikuma 1642.pantu).

Saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 4.panta pirmās daļas 1.punktu kopīpašumā esošajā daļā ietilpst [..] atsevišķo dzīvojamo māju apkalpojošās inženierkomunikāciju sistēmas, iekārtas un citi ar atsevišķās dzīvojamās mājas ekspluatāciju saistīti funkcionāli nedalāmi elementi, kas nepieder pie atsevišķā īpašuma (tai skaitā atsevišķā īpašuma robežās esošie sildelementi, ja to funkcionālā darbība ir atkarīga no kopīpašumā esošajām inženierkomunikācijām).

Izskatot lietu noskaidrots, ka dzīvokļa bojājumu izraisīja karstā ūdens stāvvada sūce starpstāvu pārsegumā, tādējādi atbilstoši Dzīvokļa īpašuma likuma 4.panta pirmajai daļai ūdens noplūdes cēlonis atradās komunikāciju posmā, kas viennozīmīgi ietilpst kopīpašuma daļā.

[8.] Lietā noskaidrots, ka starp dzīvojamās mājas /adrese/ dzīvokļu īpašnieku kopību un atbildētāju nav noslēgts pārvaldīšanas līgums. Līdz ar to strīda tiesiskās attiecības ir vērtējamas, piemērojot likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta ceturtās un piektās daļas normas, kā arī Ministra kabineta 2017.gada 11.jūlija noteikumu Nr.408 "Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas aprēķināšanas noteikumi" regulējumu.

[8.1] Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 4.panta pirmās daļas 1.punktā kā viens no dzīvojamās mājas pārvaldīšanas principiem ir noteikts, ka pārvaldīšanas procesa nepārtrauktība nodrošina dzīvojamās mājas lietošanas īpašību (kvalitātes) saglabāšanu visā tās ekspluatācijas laikā.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.pantā noteiktas dzīvojamās mājas pārvaldīšanas darbības, tās iedalot obligāti veicamās pārvaldīšanas darbībās un citās pārvaldīšanas darbībās.

Saskaņā ar minētā likuma 6.panta otrās daļas 1.punktu par obligāti veicamām pārvaldīšanas darbībām tiek atzīta dzīvojamās mājas uzturēšana (fiziska saglabāšana) atbilstoši normatīvo aktu prasībām, cita starpā, ar to saprotot dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošanu, tehnisko apkopi un kārtējo remontu.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.pantā noteiktas dzīvojamās mājas pārvaldīšanas darbības, tās iedalot obligāti veicamās pārvaldīšanas darbībās un citās pārvaldīšanas darbībās.

Saskaņā ar minētā likuma 6.panta otrās daļas 1.punktu par obligāti veicamām pārvaldīšanas darbībām tiek atzīta dzīvojamās mājas uzturēšana (fiziska saglabāšana) atbilstoši normatīvo aktu prasībām, cita starpā, ar to saprotot dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošanu, tehnisko apkopi un kārtējo remontu.

No minētajām tiesību normām izriet apsaimniekotāja pienākums apzināt tā pārvaldīšanā esošās mājas stāvokli un nepieciešamības gadījumā veikt to remontu, tam nepieciešamos līdzekļus iegūstot no maksas par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu.

Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumu Nr.907 "Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajam prasībām" 6.punkts paredz, ka dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un inženierkomunikāciju tehnisko apkopi, vizuālo pārbaudi, tehnisko apsekošanu un bojājumu novēršanu nodrošina dzīvojamās mājas pārvaldītājs. Šādas apsekošanas mērķis saskaņā ar šo noteikumu 2.punktu ir nodrošināt dzīvojamās mājas uzturēšanu visā tās ekspluatācijas laikā un nepieļaut apdraudējuma iestāšanos.

Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr.907 „Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanas, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām" (redakcijā, kas ir spēkā no 2018.gada 21.decembra) 3.punktu un 3.[1] punktu dzīvojamās mājas, tās konstrukciju, kā arī tajā esošo iekārtu un inženiertīklu tehnisko stāvokli nosaka vizuālajā apskatē. Vizuāli neapskata dzīvojamās mājas konstrukcijas, kā arī iekārtu un inženiertīklu daļas, kurām būves tehniskā risinājuma dēļ nevar piekļūt. Vizuālās apskates faktu fiksē dzīvojamās mājas apsekošanas reģistrācijas žurnālā, kas ir mājas lietas sastāvdaļa; dzīvojamās mājas konstrukcijas, koplietošanas iekārtas un inženiertīklu daļas, kas atrodas dzīvojamo un nedzīvojamo telpu grupās, vizuāli apskata reizi gadā izlases kārtībā, ja dzīvojamās mājas īpašnieks nodrošinājis šādu iespēju. Ja dzīvojamās mājas īpašnieks pārvaldītājam nenodrošina iespēju veikt vizuālo apskati, minēto faktu fiksē dzīvojamās mājas apsekošanas reģistrācijas žurnālā.

Minēto noteikumu 13.2.punktā noteikts, ka divas reizes gadā dzīvojamās mājas koplietošanas telpu grupās un citās kopīpašumā esošajās telpu grupās un daļās veicama inženiertīklu vizuālā apskate saskaņā ar šo noteikumu 3.punktu ūdensapgādes sistēmai.

Savukārt noteikumu 16.punktā noteikts, j a kopš dzīvojamās mājas (..) nodošanas ekspluatācijā vai saskaņā ar attiecīgās dzīvojamās mājas kapitalitātes grupu (1.pielikums) attiecīgajai būves daļai vai iebūvētajam būvizstrādājumam ir pagājis šo noteikumu 2.pielikumā minētais vidējais kalpošanas ilgums, veic būves tehnisko apsekošanu.

Tiesa secina, ka dzīvojamās mājas inženierkomunikāciju regulāra apsekošana ir nepieciešama, lai priekšlaikus novērstu iespējamos bojājumus vai avārijas situācijas. Šīs darbības nav veicamas tikai formāli.

[8.2] Atbildētājs paskaidrojumos norādījis, ka sagatavojot dzīvojamai mājai nepieciešamo remontdarbu apkopojumu 2013.gadam, informēja dzīvokļu īpašniekus par komunikāciju ekspluatācijas termiņa beigām un nepieciešamību tos nomainīt. Atbildētāja ieskatā dzīvojamā mājas dzīvokļu īpašniekiem bija pienākums ieņemt lēmumu par ūdens apgādes sistēmas remonta finansējumu.

Kā redzams no Dzīvojamai mājai nepieciešamo remonta darbu apkopojuma 2013.gadam, aprakstošajā daļā norādīts, ka pārvaldnieks informē, ka saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 28.decembra noteikumu Nr.907 "Noteikumi par dzīvojamās mājas apkalpošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām" 2.pielikumu dzīvojamā mājā ir beidzies ekspluatācijas termiņš konstruktīvajiem elementiem un inženierkomunikācijām (ūdensvada (aukstā un karstā) un kanalizācijas sistēma, centrālapkures sistēma (..) līdz ar to tie jānomaina. Vienlaikus šajā plānā nav iekļauti karstā ūdens stāvvadu nomaiņas darbi.

Kā redzams no lietas materiāliem pievienotā 2020.gada 12.jūnija akta par dzīvojamās mājas vizuālo apsekošanu, karstā ūdens stāvvadi nav apsekoti, vienlaikus norādīts, ka apakšējā sadale un cirkulācijas līnija ir neapmierinošā stāvoklī, beidzies ekspluatācijas termiņš. Dzīvojamā māja ekspluatācijā nodota 1973.gadā. 2020.gada 12.augusta vizuālās pārbaudes aktā norādīts, ka ūdens apgādes sistēmai ir konstatēti bojājumi.

Izvērtējot lietā esošos dzīvojamai mājai nepieciešamo remontdarbu apkopojumus par laiku no 2012.gada līdz 2019.gadam, konstatējams, ka tajos nav bijuši iekļauti karstā ūdens stāvvadu nomaiņas darbi.

Savukārt dzīvojamās mājas uzturēšanas darbu plānā 2020.gadam iekļauti tikai karstā ūdens apakšējās sadales cauruļvadu nomaiņas darbi, ar piebildi - beidzies ekspluatācijas termiņš un jāveido uzkrājums, nevis karstā ūdens stāvvadu nomaiņas darbi.

Tādejādi, lai gan jau 2012.gadā apsaimniekotājam bija zināms, ka inženierkomunikācijām, tajā skaitā karstā ūdens stāvvadiem, ir beidzies ekspluatācijas termiņš, apsaimniekotājs dzīvojamās mājas uzturēšanas darbu plānā no 2013.gada līdz 2020.gadam nebija iekļāvis kā plānoto darbu karstā ūdens stāvvadu nomaiņu.

Lietā nav iesniegti pierādījumus par to, ka regulāri, vismaz divas reizes gadā no noteikumu pieņemšanas brīža atbildētāja būtu veikusi dzīvojamā mājā esošo iekārtu un inženiertīklu tehniskā stāvokļa koplietošanas telpu grupās vizuālo apskati un attiecīgi fiksējusi to apsekošanas reģistrācijas žurnālā.

Tāpat lietā nav iesniegti dokumenti, ka apliecinātu, ka atbildētājas darbinieki būtu jebkad apsekojuši dzīvokļus, kā arī nav norādes par to, ka kāds dzīvokļu īpašnieks būtu liedzis veikt apsekošanu. Tādejādi nav pierādījumu, ka atbildētāja atbilstoši Dzīvokļa īpašuma likuma 10.panta pirmās daļas 7.punktam būtu mēģinājusi veikt karstā ūdens apgādes sistēmas, tostarp, stāvvadu vizuālo apsekošanu un nav bijusi iespēja piekļūt komunikācijām, kas būtu jāfiksē dzīvojamās mājas apsekošanas žurnālā. Lietā šādi pierādījumi nav iesniegti.

2020.gada 12.jūnija aktā par dzīvojamās mājas vizuālo apsekošanu norādīts, ka karstā ūdens stāvvadi nav apsekoti.

Līdz ar to nav pamata atzīt, ka atbildētājs kā apsaimniekotājs būtu izpildījis pienākumu regulāri apsekot inženierkomunikācijas saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumiem Nr.907 "Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajam prasībām".

[8.3] Lietā nav strīda par to, ka karstā ūdens stāvvadu remonts vai nomaiņa dzīvojamai mājai /adrese/ uz dzīvokļa applūdināšanas brīdi nebija veikts.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 28.decembra noteikumu Nr.907 "Noteikumi par dzīvojamās mājas apkalpošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām" otrā pielikuma 2.2.1.apakšpunkta nosacījumiem karstā ūdens cinkoto cauruļvadu ekspluatācijas termiņš ir līdz 20 gadiem, bet regulējošai armatūrai līdz 15 gadiem, tātad avārijas brīdī šo komunikāciju ekspluatācijas termiņš bija beidzies.

Arī atbildētājs rakstveida paskaidrojumos norādījis, ka karstā ūdens cinkoto cauruļvadu ekspluatācijas termiņš bija beidzies.

Tādējādi no lietas materiāliem izriet, ka jau 2012.gadā astoņus gadus pirms dzīvokļa saliešanas, atbildētājam bija labi zināms, ka konkrētās dzīvojamās mājas karstā ūdens stāvvadus ir nepieciešama nomainīt, jo to ekspluatācijas termiņš ir beidzies jau 1993.gadā.

Tiesa atzīst, ka fakts, ka dzīvojamās mājas inženierkomunikāciju ekspluatācijas termiņš ir beidzies, jau pats par sevi liecina, ka pastāv paaugstināta riska apstākļi, ka var rasties pēkšņi komunikāciju bojājumi, vēl jo vairāk, situācijā, kad inženierkomunikāciju daļas, kas atrodas atsevišķajos dzīvokļu īpašumos un nodrošina ūdensapgādes sistēmas vienotu funkcionēšanu, netiek apsekotas vispār.

[8.4] Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumu Nr.907 "Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajam prasībām" 19.punktā noteikts, ja vizuālajā pārbaudē vai tehniskajā apsekošanā ir konstatēti apstākļi, kas var radīt bojājumu rašanos, dzīvojamās mājas pārvaldītājs veic nepieciešamos pasākumus minēto apstākļu novēršanai.

Atbildētājs iebildumos pret prasību norādījis, ka dzīvokļu īpašniekiem bija pienākums pieņemt lēmumu par ūdens apgādes sistēmas remonta finansējumu.

Tiesa neapšauba, ka saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 10.panta pirmās daļas 1.punktu dzīvokļa īpašniekam ir pienākums piedalīties dzīvojamās mājas pārvaldīšanā, kas sevī ietver arī pienākumu segt dzīvojamās mājas pārvaldīšanas izdevumus. Tomēr tiesas ieskatā atbildētāja atbildība nebeidzas ar dzīvojamās mājas vizuālu apsekošanu, remontdarbu apkopojuma veikšanu un dzīvokļu īpašnieku informēšanu par mājas inženierkomunikāciju ekspluatācijas termiņa beigām.

Apsaimniekotājam ir jāveic aktīvas darbības, lai veiktu nepieciešamos remontdarbus vai inženierkomunikāciju nomaiņu. Savukārt finansējuma trūkuma gadījumā, jāveic aktīvas darbības uzkrājuma izveidošanā.

[9] Saskaņā ar Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 7.panta 1.punktu dzīvojamās mājas pārvaldīšanas izdevumi ir maksājumi par dzīvojamās mājas pārvaldīšanas pakalpojumu, kas sevī ietver šā likuma 6.panta otrajā daļā minētajām obligāti veicamajām pārvaldīšanas darbībām nepieciešamos izdevumus.

Ministru kabineta 2017.gada 11.jūlija noteikumu Nr.408 "Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas aprēķināšanas noteikumi" noteic kārtību, kādā dzīvojamās mājas pārvaldnieks sastāda dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas tāmi un aprēķina dzīvokļa īpašniekam maksu par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu.

Ņemot vērā minēto noteikumu 5., 8. un 10.punktā noteikto, pārvaldīšanas izdevumu maksā ir jāietver arī izdevumi, kas nepieciešami obligāto pārvaldīšanas darbību nodrošināšanai, tostarp, arī līdzekļi dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošanai, tehniskajai apkopei un kārtējam remontam.

Tiesa atzīst, ka pienākums uzturēt dzīvojamo māju fiziski derīgā stāvoklī ir ar Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumu noteikts pienākums mājas pārvaldītājam, un par šā uzdevuma pildīšanu dzīvokļu īpašnieki maksā pārvaldītājam apsaimniekošanas maksu. Dzīvokļu īpašniekiem nav pienākums pašiem noteikt, kādi remontdarbi mājai nepieciešami un kādā steidzamībā, turklāt, viņiem ir tiesības paļauties, ka pārvaldnieks godprātīgi pildīs tam likumā noteiktos pienākumus viņu īpašuma uzturēšanā.

Lietā nav iesniegti pierādījumi par to, ka atbildētājs kā dzīvojamās mājas apsaimniekotājs būtu rīkojis aptauju vai dzīvokļu īpašnieku kopsapulcē piedāvājis balsot par karstā ūdens stāvvadu nomaiņu, norādīt konkrētas darbu izmaksas un kopīpašnieki būtu nobalsojuši pret šādu darbu veikšanu.

Ja dzīvojamai mājai ir radusies vai var rasties avārijas situācija, kas var apdraudēt personas dzīvību, veselību vai īpašumu, pārvaldniekam ir piešķirtas tiesības steidzamai avārijas situācijas novēršanai izmantot līdzekļus, kas iekasēti par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu, vai citus pārvaldnieka rīcībā esošus finanšu līdzekļus.

[10] Atbilstoši Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumu Nr.907 „Noteikumi par dzīvojamās mājas apsaimniekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām" 4.1.punkta un 17.5.punkta noteikumiem, iztulkojot normas kopsakarā, inženierkomunikāciju nolietojuma gadījumā, pārvaldniekam ir jāveic ārpuskārtas remonts konstatēto bojājumu savlaicīgai novēršanai. Lēmumu par ārpuskārtas remontu saskaņā ar 15.1.punktu pieņem pārvaldītājs.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2017.gada 11.jūlija noteikumu Nr.408 „Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas aprēķināšanas noteikumi" 21.punktu pārvaldniekam ir tiesības papildus noteiktajiem pārvaldīšanas maksājumiem pieprasīt un dzīvokļa īpašniekiem ir pienākums segt ārpuskārtas remontu iztērētos līdzekļus.

Ārpuskārtas remontam, kura izmaksas sedzamas no saņemtajiem pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksājumiem, nav nepieciešams īpašs dzīvokļu īpašnieku akcepts. Šāda atziņa pausta Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 9.novembra spriedumā lietā Nr.SKC-264/2016, pārbaudot apelācijas instances tiesas sprieduma pareizību līdzīgā lietā par zaudējumu piedziņu no dzīvojamās mājas pārvaldītāja un pārvaldītāja pienākumu veikt pasākumus lokālu jumta bojājumu novēršanā, kas atzīti par obligāti veicamajām darbībām.

Tiesa atzīst, ka, zinot, ka konkrētās dzīvojamās mājas karstā ūdens stāvvadiem ir nepieciešama nomaiņa, jo to ekspluatācijas termiņš beidzies jau 1993.gadā, proti, pirms 27 gadiem un caurules ekspluatētas vairāk kā divus pieļaujamos termiņus, atbildētajam kā dzīvojamās mājas apsaimniekotājam bija jāveic dzīvojamās inženierkomunikāciju remonts vai nomaiņa arī bez dzīvokļu īpašnieku lēmuma pieņemšanas, tam nepieciešamās izmaksas sedzot no saņemtajiem pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksājumiem.

Karstā ūdens stāvvadu apskate, tehniskā apkope un savlaicīga bojājumu novēršana ir atbildētāja obligāti veicamās pārvaldīšanas darbības un par šo darbību veikšanu apsaimniekotājs saņem atlīdzību.

[11] Dzīvojamās mājās, kas tiek pārvaldītas uz likuma pamata, proti, piemērojot likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta ceturtās un piektās daļas normas, kā arī Ministra kabineta 2017.gada 11.jūlija noteikumus Nr.408 "Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas aprēķināšanas noteikumi", apsaimniekotāja pienākums un vienlaikus arī atbildība ir aprēķināt nepieciešamo apsaimniekošanas maksu dzīvojamās mājas pienācīgai uzturēšanai.

Viens no pārvaldnieka obligāti veicamajiem pienākumiem ir plānot dzīvojamai mājai nepieciešamos remontdarbus un plānot arī nepieciešamā finansējuma nodrošināšanu, nosakot apsaimniekošanas maksu tādā apmērā, kādā tas ir nepieciešams, lai plānotos darbus būtu iespējams izpildīt.

Gadījumā, ja apsaimniekotāja veiktie aprēķini, kas nepieciešami dzīvojamās mājas plānoto remontdarbu veikšanai un attiecīgi uzkrājumu veidošanai nepieciešamā daļa apsaimniekošanas maksas aprēķinā dzīvokļu īpašnieku ieskatā būtu pārmērīgi liela, iestātos Ministra kabineta 2017.gada 11.jūlija noteikumus Nr.408 "Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas aprēķināšanas noteikumi" 14., 15 un 16.punktā noteiktās sekas. Tostarp, minēto noteikumu 16.punktā noteiktajā gadījumā, dzīvokļu īpašnieku kopībai ir tiesības lemt arī par dzīvojamās mājas pārvaldīšanas tiesību pārņemšanu un attiecīgi arī tālāku nodošanu pārvaldīšanā citam pārvaldniekam.

Apsaimniekotājam ir pienākums aprēķināt tādu apsaimniekošanas maksas apmēru, kas objektīvi ir nepieciešama, lai ilgtermiņā nodrošinātu nepieciešamo finansējumu dzīvojamās mājas pienācīgai uzturēšanai.

Tādejādi tiesas ieskatā nav pieļaujama situācija, kad dzīvojamā mājā ilgstoši netiek veikti nepieciešamie komunikāciju atjaunošanas un nomaiņas darbi, pārvaldniekam aizbildinoties uz nepieciešamo naudas līdzekļu trūkumu, vienlaikus arī aktīvi neveicot nepieciešamās darbības šādu līdzekļu uzkrāšanai.

Apstāklis, ka apsaimniekotājs 2013.gadā dzīvojamai mājai nepieciešamo remontdarbu apkopojumā paskaidrojumu daļā iekļāvis norādi par inženierkomunikāciju ekspluatācijas termiņa beigām, bet faktiski nav veicis darbības, lai veidotu remontdarbiem nepieciešamo līdzekļu uzrājumu nepieciešamajā apmērā, neliecina par efektīvu dzīvojamās mājas pārvaldīšanu.

Finansējuma trūkums neatbrīvo apsaimniekotāju nedz no pienākuma vizuāli pārbaudīt pie dzīvojamās mājas kopīpašuma piederošās inženierkomunikācijas un savlaicīgi novērst vizuālo pārbaužu laikā konstatētos bojājumus, nedz no pienākuma salabot vai pat pilnībā nomainīt tās komunikācijas, kurām ir beidzies ekspluatācijas termiņš.

Līdz ar to tas, ka pārvaldnieks, kurš dzīvojamās mājas pārvaldīšanu veic uz likuma pamata, ievērojot Ministru kabineta 2017.gada 11.jūlija noteikumu Nr.408 „Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas aprēķināšanas noteikumi" regulējumu, nenozīmē, ka pārvaldīšana ir jāveic tikai pasīvi, gaidot, kad iniciatīvu dzīvojamās mājas uzturēšanai un konkrētu darbu veikšanai izteiks dzīvokļu īpašnieki. Pārvaldnieks, izmantojot minētajās tiesību normās ietvertās tiesības, ir tiesīgs aprēķināt tādu apsaimniekošanas maksu, kāda ir nepieciešama, lai dzīvojamā mājā būtu iespējams veikt obligāti nepieciešamos remontdarbus pārskatāmā laika periodā, nodrošinot dzīvojamās mājas saglabāšanu un izvairītos no zaudējumu nodarīšanas.

Konkrētajā gadījumā atbildētājs atsaucies uz līdzekļu trūkumu remontdarbu veikšanai, vienlaikus lietā nav iesniegti pierādījumi par to, ka apsaimniekotājs būtu veicis aktīvas darbības nepieciešamā uzkrājuma fonda izveidošanai.

[12] Atbildētājs ir komersants, kas nodarbojas ar dzīvojamo māju apsaimniekošanu kā profesionālis un tā mērķis ir rūpēties par dzīvojamās mājas uzturēšanu. Līdz ar to ir pamatoti sagaidāms, ka apsaimniekotājs rīkosies kā rūpīgs un kārtīgs savu pienākumu izpildītājs.

Tiesa atzīst, ka apstāklis, ka karstā ūdens stāvvadiem ir beidzies ekspluatācijas termiņš, pats par sevi jau liecina, ka inženierkomunikāciju turpmāka lietošana nav droša un pastāv paaugstināts risks pēkšņu bojājumu rašanās iespējai, sistēmas nolietojuma dēļ.

Dzīvojamās mājas karstā ūdensapgādes sistēmas uzturēšana tādā stāvoklī, lai tā pildītu savas funkcijas, vienozīmīgi ir nepieciešama, lai nodrošinātu ēkas fizisku saglabāšanu. Ja dzīvojamās mājas ūdensapgādes sistēma ir tādā stāvoklī, ka tā nepilda savas funkcijas, ir pamats secināt, ka nav veiktas obligāti veicamās dzīvojamās mājas pārvaldīšanas darbības.

Ievērojot minēto, ir pamats atzīt, ka atbildētājs nav pienācīgi veicis tai ar likumu uzlikto obligāti veicamo pārvaldīšanas darbību – nav savlaicīgi veicis darbības karstā ūdens stāvvadu nomaiņai, kuriem ir beidzies ekspluatācijas termiņš, kā arī nav veikts ārkārtas remonts.

Minētie apstākļi tiesas ieskatā liecina par to, ka notikumam nav nejaušības raksturs, bet to ir veicinājusi atbildētāja nepietiekamā rūpība pret savu normatīvajos aktos noteikto pienākumu izpildi. Ar informācijas sniegšanu dzīvokļu īpašniekiem, ka dzīvojamā mājā esošo inženierkomunikāciju ekspluatācijas termiņš ir beidzies, un aicinot pieņemt lēmumu par inženierkomunikāciju nomaiņu un darbu veikšanai nepieciešamā finansējuma nodrošināšanai, nav pietiekami, lai atzītu, ka atbildētājs savus pienākumus veicis atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Atbildētājs nav rīkojis sapulces, lai informētu dzīvokļu īpašniekus par remontdarbu steidzamu nepieciešamību, nav organizējis balsojumus par konkrētu darbu veikšanu prioritārā kārtībā, kā arī nav aprēķinājis apsaimniekošanas maksu tādā apmērā, lai veidotu nepieciešamo uzkrājumu remontdarbu veikšanai. Lietā nav pierādījumu par to, ka dzīvokļu īpašnieki ar savu balsojumu būtu noraidījuši konkrētu apsaimniekotāja ierosinājumu par remontdarbu veikšanu vai komunikāciju nomaiņu.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka atbildētājs, zinot, ka dzīvojamā mājā ir nepieciešams veikt inženierkomunikāciju sistēmu, tajā skaitā karstā ūdens stāvvadu nomaiņa, kuriem ir beidzies ekspluatācijas termiņš, jo dzīvojamā māja nodota ekspluatācijā jau 1973.gadā, nebija savlaicīgi ar pienācīgu rūpību un čaklību veicis vienu no likumā noteiktajām obligāti veicamajām pārvaldīšanas darbībām, proti, karstā ūdens stāvvadu remontu vai nomaiņu, lai tādējādi nepieļautu apdraudējuma iestāšanos, tostarp, karstā ūdens stāvvada bojājumu, kas izraisīja dzīvokļa saliešanu.

Tiesa atzīst, ka atbildētājam veicot dzīvojamās mājas apsaimniekošanu savas profesionālās darbības ietvaros, bija jāzina un jāparedz sekas, kādas var iestāties, ja savlaicīgi neveic pasākumus zaudējumu novēršanai.

Līdz ar to nodarītie zaudējumi nav uzskatāmi par nejaušu notikumu Civillikuma 1773.panta izpratnē. Atbildētājs nav veicis nepieciešamās darbības, lai novērstu karstā ūdens stāvvada bojājumus. Tādējādi atbildētāja rīcības, konkrētajā gadījumā bezdarbības rezultātā, netika savlaicīgi novērsts bojājums un notika karstā ūdens noplūde, kā rezultātā tika nodarīti bojājumi dzīvoklī /adrese/. Tiesa atzīst, ka no minētā izriet, ka konkrētajā tiesiskajā situācijā zaudējumu cēlonis ir atbildētāja bezdarbība.

Ievērojot dzīvojamās mājas pārvaldniekam normatīvajos aktos noteiktos pienākumus, kā arī ņemot vērā apstākļus lietā, tiesa atzīst, ka dzīvoklim tā saliešanas rezultātā nodarīto zaudējumu cēlonis nav uzskatāms par nejaušu notikumu Civillikuma 1773.panta izpratnē, bet gan ir radies atbildētāja kā dzīvojamās mājas pārvaldnieka prettiesiskas bezdarbības sekas.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka lietā ir konstatēti visi zaudējumu atlīdzības prasībai nepieciešamie priekšnoteikumi Civillikuma 1775. un 1779.panta izpratnē, proti, zaudējumu esamība un to konkrēts apmērs, atbildētāja prettiesiski vainojama rīcība (bezdarbība) un cēloniskais sakars starp prettiesisku rīcību un zaudējumiem.

Līdz ar to nav pamatoti atbildētāja iebildumi par to, ka atbildētājs nav atbildīgs par nodarītajiem zaudējumiem.

[13] Izvērtējusi akta par saliešanas gadījumā konstatētajiem bojājumiem norādītos bojājumus un tāmi, tiesa nekonstatē tāmē norādīto nepieciešamo darbu neatbilstību bojātā īpašuma apskates aktā konstatētajiem bojājumiem. Ievērojot minēto, tiesa nekonstatē apstākļus, kas dotu pamatu tiesai apšaubīt tāmē norādīto remontdarbu, nepieciešamo materiālu apmēru un izmaksas.

Augstākās tiesas praksē ir nostabilizējusies būtiska atziņa jautājumā par Civillikuma 1770., 1771. un 1772.pantā definētā jēdziena „zaudējumi" izpratni, secinot, ka tagadējās mantas samazinājums rodas gadījumā, kad ķermeniskai lietai tiek nodarīti bojājumi un tās īpašnieks tā rezultātā cieš zaudējumus, jo bojājumu dēļ attiecīgā lieta ir zaudējusi savas sākotnējās īpašības.

Nepieciešamo līdzekļu apmērs, lai bojātā lieta atgūtu savu iepriekšējo stāvokli, ir kritērijs, pēc kura iespējams noteikt, kādā apmērā ir noticis esošās mantas samazinājums, citiem vārdiem, kādā apmērā lietas īpašniekam nodarīti zaudējumi tagadējās mantas samazinājuma veidā (*sk., piem., Augstākās tiesas 2013.gada 6.decembra sprieduma lietā Nr. SKC-432/2013 (C04127299) 11.punktu; 2014.gada 8.aprīļa sprieduma lietā Nr. SKC-18/2014 (C04315308) 8.punktu*).

Zaudējumu atlīdzināšanas mērķis ir pēc iespējas pilnīgāk atjaunot tādu cietušās personas mantas stāvokli, kāds pastāvētu, ja tiesību aizskārums nebūtu noticis. Proti, zaudējumu pilnīgas atlīdzināšanas pamatuzdevums ir novērst cietušā mantisko tiesību aizskāruma radītās negatīvās sekas.

Tiesa atzīst, ka remontdarbu tāmē iekļautās dzīvokļa remontam nepieciešamās izmaksas atbilstoši Civillikuma 1771.pantam un 1772.pantam kvalificējamas kā jau cēlies zaudējums, kas jāatlīdzina.

Sastādot tāmi un veicot aprēķinus, apdrošinātājs nav ieinteresēts palielināt pats savu izmaksu apmēru, kuru atlīdzības perspektīva apdrošināšanas atlīdzības izmaksas brīdī vēl nav zināma.

Novērtējot prasītājas aprēķinātās zaudējumu summas pamatotību, tiesa atzīst, ka prasības summa atbilst tāmē norādītajai tiešo izmaksu summai no kuras tiek atņemts pašrisks 70,00 *euro* apmērā, tādējādi iegūstot zaudējumu par dzīvoklim nodarīto zaudējumu summu 723,97 *euro*.

Līdz ar to prasība par zaudējumu piedziņu izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības apmērā 723,97 *euro* ir apmierināma un no atbildētāja par labu prasītājai ir piedzenami zaudējumi kopējās izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības apmērā 723,97 *euro*.

[14] Tiesa atzīst, ka prasība daļā par fiksētās maksas 103,30 *euro* saskaņā ar sadarbības līgumu Nr.01490-05-11 piedziņu nav pamatota un ir noraidāma, pamatojoties uz Civillikuma 1775., 1776. un 1779.pantu.

No prasības pieteikuma izriet, ka 103,30 *euro* ir fiksēta maksa par zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu tiesvedības procesā vispārējā kārtībā (nepieciešamo dokumentu izprasīšana un apkopošana, prasības pieteikuma sagatavošana, nosūtīšana utt.

Savukārt no 2011.gada 12.oktobra sadarbības līgumu Nr.01490-05-11 un 2019.gada 16.decembra pilnvaras izriet, ka prasītājs ir pilnvarojis SIA "Julianus Inkasso Latvija" celt tiesā prasības.

Tādējādi secināms, ka prasītājs faktiski uzdevis SIA "Julianus Inkasso Latvija" juridiskās palīdzības sniegšanu regresa prasības lietās.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punktu ir atlīdzināmi izdevumi advokāta, nevis jebkura cita juridisko pakalpojumu sniedzēja palīdzības samaksai.

Prasītāja atsauce uz Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 30.jūnija spriedumu lietā Nr.SKC-0093/2015 nav ņemama vērā, jo faktisko apstākļu ziņā minētā Augstākās tiesas izskatītā lieta un konkrētā lieta nav salīdzināmas, proti, konkrētajā gadījumā prasītājs nav biedrība „Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs", kā arī konkrētajā gadījumā nav piemērojamas Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma normas, kuru skaidrojumu sniegusi Augstākā tiesa.

Turklāt Senāta judikatūrā ir nostiprināta atziņa, ka, izspriežot strīdu par izdevumiem, kas saistīti ar civillietas izskatīšanu tiesā, proti, procesuāliem izdevumiem, ko reglamentē civilprocesuālās normas, materiālo tiesību normas nav jāpiemēro (sk. 2000.gada 11.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC-466/2000 un 2009.gada 21.janvāra spriedumu lietā Nr.SKC-6/2009).

Ņemot vērā to, ka prasītājs pēc juridiskās palīdzības ir vērsies nevis pie zvērināta advokāta, bet SIA "Julianus Inkasso Latvija", izdevumi juridiskās palīdzības saņemšanai prasītājam nav atlīdzināmi.

Līdz ar to prasība daļā par zaudējumu 103,30 *euro* piedziņu nav pamatota un ir noraidāma.

[15] Tiesa atzīst, ka prasība daļā par likumisko procentu 34,16 *euro* piedziņu par laiku no 2020.gada 2.augusta līdz 2021.gada 21.maijam nav pamatota un ir noraidāma, pamatojoties uz Civillikuma 1656., 1753., 1756. un 1759.pantu.

Civillikuma 1756.pants noteic, ka pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu. Saskaņā ar Civillikuma 1759.panta 1.punktu procenti jāmaksā uz likuma pamata par katru parāda samaksas nokavējumu, kaut arī parāds pats par sevi būtu bezprocentīgs; šādus procentus sauc par nokavējuma procentiem.

Tiesa konstatē, ka minētajā gadījumā atbildētāja atbildība ir par zaudējumu atlīdzību, nevis saistību izpildi sakarā ar prasītāja piešķirtās naudas summas vai citu atvietojamu lietu lietošanas atvēlējumu. Neatkarīgi no fakta, ka atbildētājam ir sūtīts regresa pieteikums par zaudējumu atlīdzināšanas pienākumu, zaudējumi ar regresa pieteikuma nosūtīšanu un zaudējumu atlīdzināšanas termiņa noteikšanu nekļūst par naudas summas vai citu atvietojamu lietu lietošanas atvēlējumu, kuru prasītājs ir piešķīris atbildētājam, procentu aprēķināšana no zaudējumiem ir pretēja Civillikuma 1753.pantā noteiktajam, jo zaudējumi nav vērtējami kā naudas summas lietošanas atvēlējums.

Judikatūrā, kas izveidojusies iztulkojot tiesību normas par procentu saistības izcelšanos, atzīts, ka pastāvot starp pusēm strīdam par maksājamo naudas summu, Civillikuma 1759.panta 1.punkts nav piemērojams (*skat. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 4.marta spriedumu lietā Nr.SKC-40/2016*).

Tikai ar tiesas spriedumu tiek konstatēti zaudējumu piedziņas priekšnoteikumi un pienākums tos atlīdzināt, tādējādi nav pamata līdz sprieduma taisīšanai aprēķināt nokavējuma procentus un prasība daļā par likumisko nokavējuma procentu 34,16 *euro* piedziņu ir noraidāma.

[16] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu, Civillikuma 1759. un 1765.pantu, tiesa atzīst prasītājam ir nosakāmas tiesības saņemt no atbildētāja likumiskos procentus 6 % (seši procenti) no simta gadā no visas piespriestās summas par laiku no sprieduma labprātīgās izpildes termiņa beigām līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai), ievērojot Civillikuma 1763.pantu, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

[17] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu – pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.

Prasība apmierināta daļēji – 723,97 *euro* jeb 84,04 % apmērā no celtās prasības summas (723,97 *euro* x 100 : 861,43 *euro*). Līdz ar to prasītāja samaksātie tiesas izdevumi piedzenami proporcionāli prasības apmierinātajai daļai – valsts nodeva 108,58 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,59 *euro*, kopā tiesas izdevumi 113,17 *euro*.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1} pantu un tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei - 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 193., 250.^{25} un 250.^{27} pantu, tiesa

nosprieda

daļēji apmierināt AAS "BALTA" prasību pret SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" vienkāršotajā procedūrā par naudas piedziņu.

Piedzīt no SIA „Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas Nr.40103362321, par labu AAS "BALTA", reģistrācijas Nr.40003049409, kuru pārstāv SIA "Julianus Inkasso Latvija", reģistrācijas Nr.40003717522, zaudējumus 723,97 *euro* un tiesas izdevumus 113,17 *euro*, kopā piedzīt 837,14 *euro* (astoņi simti trīsdesmit septiņi *euro* un 14 centi).

Piedzītās naudas summas samaksa veicama AAS "BALTA", reģistrācijas Nr. 40003049409, pilnvarotās pārstāves SIA „Julianus Inkasso Latvija", reģistrācijas Nr.40003717522, AS "Swedbank" norēķinu kontā Nr.LV61HABA0551008868793.

Noraidīt prasību daļā par fiksētās maksas 103,30 *euro* saskaņā ar sadarbības līgumu Nr.01490-05-11 piedziņu.

Noraidīt prasību daļā par likumisko procentu 34,16 *euro* piedziņu par laiku no 2020.gada 2.augusta līdz 2021.gada 17.maijam.

Noteikt prasītājam AAS "BALTA", reģistrācijas Nr.40003049409, tiesības saņemt no atbildētāja SIA „Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas Nr.40103362321, likumiskos procentus 6 % (sešus procentus) gadā no visas piespriestās, bet vēl nepiedzītās summas par laiku pēc sprieduma labprātīgās izpildes termiņa beigām līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai), ievērojot Civillikuma 1763.pantu, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Noteikt atbildētājam SIA „Rīgas namu pārvaldnieks", reģistrācijas Nr.40103362321, termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedums sastādīts un pieejams tiešsaistes sistēmā 2022.gada 14.oktobrī.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.^{2} pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas tiesā.

Tiesnese Agnese Sviķe

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu